Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (ôsma komora)

z 8. mája 2025*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana spotrebiteľa – Zmluvy o spotrebiteľskom úvere – Smernica 93/13/EHS – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Článok 3 ods. 1 – Podmienka predčasnej splatnosti – Súdne preskúmanie – Neexistencia vnútroštátnej právnej úpravy upravujúcej podmienku predčasnej splatnosti – Kritéria posúdenia nekalej povahy“

V spojených veciach C-6/24 a C-231/24,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Juzgado de Primera Instancia nº 8 de La Coruña (Súd prvého stupňa č. 8 La Coruña, Španielsko) z 19. decembra 2023 a 26. februára 2024 a doručené Súdnemu dvoru 4. januára a 26. marca 2024, ktoré súvisia s konaniami:

Abanca Corporación Bancaria SA

proti

WE (C-6/24),

VX (C-231/24),

SÚDNY DVOR (ôsma komora),

v zložení: predseda ôsmej komory S. Rodin (spravodajca), sudcovia N. Piçarra a N. Fenger,

generálny advokát: D. Spielmann,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Abanca Corporación Bancaria SA, v zastúpení: M. Á. Cepero Aránguez, J. M. Martínez Gimeno a M. C. Vendrell Cervantes, abogados,

– španielska vláda, v zastúpení: P. Pérez Zapico, splnomocnená zástupkyňa,

* Jazyk konania: španielčina.

– Európska komisia, v zastúpení: I. Galindo Martín a P. Kienapfel, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 1 a článku 7 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).

2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov medzi Abanca Corporación Bancaria SA, bankovou inštitúciou založenou podľa španielskeho práva, na jednej strane a spotrebiteľmi, WE, vo veci C-6/24, a VX vo veci C-231/24 na druhej strane vo veci údajne nekalej povahy podmienky predčasnej splatnosti obsiahnutej v zmluvách o osobnom úvere uzavretých medzi týmito účastníkmi konania.

Právny rámec

Právo Únie

3 Podľa článku 3 ods. 1 smernice 93/13:

„Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.“

4 Článok 4 tejto smernice stanovuje:

„1. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

2. Hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani k definícii hlavného predmetu zmluvy ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné.“

5 Článok 7 ods. 1 tejto smernice znie takto:

„Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

Španielske právo

6 Článok 693 ods. 2 Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (zákon č. 1/2000 o občianskom súdnom konaní) zo 7. januára 2000 (BOE č. 7 z 8. januára 2000, s. 575) v znení zákona Ley 42/2015 de reforma de la Ley 1/2000 (zákon č. 42/2015 o reforme zákona č. 1/2000) z 5. októbra 2015 (BOE č. 239 zo 6. októbra 2015), ktorý sa týka predčasnej splatnosti dlhov uhrádzaných v splátkach, stanovuje:

„Celková dlžná suma istiny a úrokov sa môže vymáhať v súlade s podmienkami dohodnutými v úverovom nástroji a zapísanými do príslušného registra. Ak ide o pôžičku alebo úver uzavretý fyzickou osobou, ktorý je zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti určenej na bývanie alebo ktorého predmetom je nadobudnutie nehnuteľnosti určenej na bývanie, uplatnia sa ustanovenia článku 24 zákona č. 5/2019 upravujúce zmluvy o hypotekárnom úvere a prípadne článok 129a hypotekárneho zákona.“

7 Článok 24 Ley 5/2019 reguladora de los contratos de crédito inmobiliario (zákon č. 5/2019 o zmluvách o hypotekárnom úvere) z 15. marca 2019 (BOE č. 65 zo 16. marca 2019) znie takto:

„1. V zmluvách o pôžičke, ktorých dlžníkom, ručiteľom alebo záložcom je fyzická osoba a ktoré sú zabezpečené hypotékou alebo iným záložným právom na nehnuteľný majetok určený na bývanie alebo určený na nadobudnutie alebo zachovanie vlastníckych práv k pozemkom alebo nehnuteľnostiam určeným na bývanie, ktoré sa postavia alebo stavajú, stráca dlžník nárok na ukončenie zmluvy a predčasná splatnosť zmluvy nastane, ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:

a) dlžník je v omeškaní so zaplatením časti istiny pôžičky alebo úroku;

b) výška splatných a nezaplatených mesačných splátok predstavuje aspoň:
   i) tri percentá sumy poskytnutého kapitálu, ak k omeškaniu dôjde počas prvej polovice trvania úveru. Táto podmienka sa považuje za splnenú, ak splatné a nezaplatené mesačné splátky zodpovedajú nezaplateniu dvanástich mesačných splátok alebo takému počtu mesačných splátok, že to znamená, že dlžník nesplnil svoj záväzok počas obdobia, ktoré sa rovná aspoň dvanástim mesiacom;
   ii) sedem percent sumy poskytnutého kapitálu, ak k omeškaniu dôjde počas druhej polovice trvania úveru. Táto podmienka sa považuje za splnenú, ak splatné a nezaplatené mesačné splátky zodpovedajú nezaplateniu pätnástich mesačných splátok alebo takému počtu mesačných splátok, že to znamená, že dlžník nesplnil svoj záväzok počas obdobia, ktoré sa rovná aspoň pätnástim mesiacom;

c) veriteľ vyzval dlžníka, aby ju zaplatil, pričom mu poskytol lehotu najmenej jedného mesiaca na zaplatenie a informoval ho, že v opačnom prípade bude požadovať splatenie celej dlžnej sumy úveru.

2. Od pravidiel tohto článku sa nemožno odchýliť dohodou, ktorá by im odporovala.“

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

8 Dňa 5. júla a 15. septembra 2022 WE a VX uzavreli s bankovou spoločnosťou Abanca Corporación Bancaria zmluvu o osobnom úvere vo výške 10 600 eur splatnom počas piatich rokov v prípade prvého z nich a vo výške 6 000 eur splatnom počas ôsmich rokov v prípade druhého z nich.

9 V súlade s ustanovením č. 13 všeobecných podmienok týchto zmlúv o úvere (ďalej len „sporná podmienka“) môže banka predčasne vypovedať úverovú zmluvu, v dôsledku čoho sa dlžné sumy v prípade nezaplatenia stanú okamžite splatnými.

10 V spornej podmienke sa spresňuje, že o nesplnenie povinnosti ide vtedy, ak sú kumulatívne splnené tri podmienky. Po prvé dlžník je povinný zaplatiť časť požičanej istiny alebo úrokov. Po druhé výška splatných a nezaplatených mesačných splátok sa rovná najmenej trom percentám zo sumy poskytnutej istiny, ak k omeškaniu dôjde v polovici doby trvania úveru alebo siedmim percentám zo sumy poskytnutej istiny, ak k omeškaniu dôjde v druhej polovici doby trvania úveru. Po tretie banka musí vyzvať dlžníka na zaplatenie dlžných súm v lehote jedného mesiaca.

11 Po tom, čo Abanca Corporación Bancaria vyhlásila splatnosť celého úveru v súlade so spornou podmienkou, podala na Juzgado de Primera Instancia nº 8 de La Coruña (Súd prvého stupňa č. 8 La Coruña, Španielsko), ktorý je vnútroštátnym súdom, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, dva návrhy na platobné rozkazy proti WE a VX.

12 Uvedený súd vyjadruje pochybnosti, pokiaľ ide o súlad spornej podmienky so smernicou 93/13 vzhľadom na rozsudky zo 14. marca 2013, Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, bod 73), a z 26. januára 2017, Banco Primus (C-421/14, EU:C:2017:60, body 66 a 67), v ktorých Súdny dvor rozhodol, že medzi skutočnosti, ktoré možno zohľadniť pri posúdení nekalej povahy takejto podmienky, patrí existencia nástrojov vo vnútroštátnej právnej úprave, ktoré umožňujú spotrebiteľovi zabrániť predčasnej splatnosti úveru alebo napraviť jej účinky, čo nie je prípad španielskeho práva v prípade zmlúv o osobnom úvere, o aké ide vo veci samej. Sporná podmienka obsiahnutá v týchto zmluvách však dlžníkovi ponúka túto možnosť, ako to stanovuje vnútroštátna právna úprava uplatniteľná na zmluvy o hypotekárnom úvere. Okrem toho sa dotknutý súd pýta, či lehota jedného mesiaca na splatenie zostatku úveru, akou je lehota stanovená v tejto podmienke, je dostatočná na to, aby spotrebiteľovi skutočne umožnila zabrániť predčasnej splatnosti úveru alebo ju zbaviť tohto účinku po jej vyhlásení.

13 Za týchto podmienok Juzgado de Primera Instancia nº 8 de La Coruña (Súd prvého stupňa č. 8 La Coruña, Španielsko) rozhodol prerušiť konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Je podmienka týkajúca sa predčasnej splatnosti, ktorá stanovuje možnosť upustiť od vykonania alebo zabrániť predčasnej splatnosti v určitej lehote, v súlade s článkom 3 ods. 1 a článkom 7 smernice… 93/13…, alebo je potrebné, aby takáto možnosť bola uznaná v osobitnom vnútroštátnom predpise?

2. V prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu otázku, aká by mala byť primeraná lehota?“

14 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 26. apríla 2024 boli veci C-6/24 a C-231/24 spojené na spoločné konanie na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania a rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

15 Na úvod treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry v rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, zakotveného v článku 267 ZFEÚ, prislúcha Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, ktorú prejednáva. Z tohto pohľadu Súdnemu dvoru prináleží prípadne preformulovať otázky, ktoré sú mu predložené (rozsudok zo 7. novembra 2024, ERB New Europe Funding II, C-178/23, EU:C:2024:943, bod 26 a citovaná judikatúra).

16 V tejto súvislosti treba spresniť, že v rámci konaní vo veci samej vnútroštátny súd *ex offo* preskúmal prípadnú nekalú povahu sporných podmienok, ktorých uplatnenie viedlo k návrhom na vydanie platobných rozkazov, ktoré mu boli predložené. Tento súd sa nepýta na existenciu súdnych prostriedkov na zabránenie uplatňovaniu nekalých podmienok z hľadiska článku 7 smernice 93/13, ale na samotnú kvalifikáciu týchto podmienok ako nekalých v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13.

17 S cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď treba tiež konštatovať, že svojou prvou otázkou sa tento súd v podstate pýta, či sa má článok 3 ods. 1 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že na účely posúdenia prípadnej nekalej povahy podmienky predčasnej splatnosti, obsiahnutej v zmluve o osobnom úvere, možno zohľadniť to, že táto podmienka umožňuje spotrebiteľovi vyhnúť sa predčasnej splatnosti úveru alebo napraviť jej účinky, alebo či je potrebné, aby táto možnosť bola stanovená vo vnútroštátnom práve, ktoré sa osobitne uplatňuje na osobné zmluvy o úvere.

18 S cieľom odpovedať na túto otázku treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora vychádza systém ochrany zavedený smernicou 93/13 z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti [rozsudok z 18. januára 2024, Getin Noble Bank a i. (Preskúmanie nekalej povahy zmluvných podmienok *ex offo*), C-531/22, EU:C:2024:58, bod 63].

19 Podľa článku 3 ods. 1 tejto smernice sa zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dobrej viery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, v neprospech dotknutého spotrebiteľa, zatiaľ čo podľa článku 6 ods. 1 tejto smernice takáto nekalá podmienka nie je pre tohto spotrebiteľa záväzná.

20 V tomto kontexte a s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov stanovenú v článku 38 Charty základných práv Európskej únie je vnútroštátny súd povinný posúdiť, a to aj *ex offo*, nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacej do pôsobnosti smernice 93/13, a tým odstrániť nerovnováhu medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, hneď ako je oboznámený s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel. V tejto súvislosti článok 3 ods. 1 a článok 4 ods. 1 smernice 93/13 spoločne definujú všeobecné kritériá umožňujúce vnútroštátnemu súdu posúdiť nekalú povahu zmluvných podmienok, na ktoré sa vzťahujú jej ustanovenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. novembra 2023, Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845, body 74 a 75).

21 Tým, že článok 3 ods. 1 smernice 93/13 používa pojmy „dôvera“ a „značná nerovnováha“ v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa, len abstraktne definuje prvky, ktoré pripisujú zmluvnej podmienke, ktorá nebola individuálne dohodnutá, nekalú povahu (rozsudok z 9. novembra 2023, Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845, bod 76).

22 Pokiaľ ide o otázku, za akých okolností dochádza k takejto nerovnováhe „napriek požiadavke dobrej viery“, vnútroštátny súd musí vzhľadom na šestnáste odôvodnenie smernice 93/13 na tento účel overiť, či by predajca alebo dodávateľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s takouto podmienkou po individuálnej dohode (rozsudok z 9. novembra 2023, Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845, bod 78).

23 Okrem toho podľa článku 4 ods. 1 tejto smernice sa nekalosť zmluvných podmienok hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky uvedenej zmluvy alebo inej zmluvy, od ktorej uvedená zmluva závisí (rozsudok z 9. novembra 2023, Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845, bod 79).

24 V bode 66 rozsudku z 26. januára 2017, Banco Primus (C-421/14, EU:C:2017:60), ktorý sa netýka zmluvy o osobnom úvere, ale zmluvy o dlhodobom hypotekárnom úvere, Súdny dvor v podstate konštatoval, že na účely určenia, či zmluvná podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13, je úlohou vnútroštátneho súdu predovšetkým preveriť, či možnosť ponechaná predajcovi alebo dodávateľovi rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho, že si spotrebiteľ nesplnil povinnosť, ktorá je v dotknutom zmluvnom vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nesplnenie povinnosti dostatočne závažné z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatňovaných v tejto oblasti a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru.

25 Okrem toho v bode 35 rozsudku z 8. decembra 2022, Caisse régionale de Crédit mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest (C-600/21, EU:C:2022:970), Súdny dvor spresnil, že tieto kritériá nemožno chápať ako kumulatívne alebo alternatívne, ale treba ich chápať ako súčasť všetkých okolností súvisiacich s uzatvorením dotknutej zmluvy, ktoré musí vnútroštátny súd preskúmať na účely posúdenia nekalej povahy zmluvnej podmienky v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13.

26 V prejednávanej veci, ako uvádza vnútroštátny súd, španielska právna úprava na rozdiel od zmlúv o hypotekárnom úvere neupravuje podmienky predčasnej splatnosti v zmluvách o osobnom úvere. Sporná podmienka obsiahnutá v dotknutých zmluvách o úvere, o ktoré ide vo veci samej, však stanovuje pre spotrebiteľa prostriedok na to, aby sa vyhol predčasnej splatnosti úveru alebo napravil jej účinky tým, že zaplatí zostávajúce dlžné sumy úveru v lehote jedného mesiaca od výzvy bankovej inštitúcie, ako to stanovuje táto právna úprava týkajúca sa zmlúv o hypotekárnom úvere.

27 V súlade s judikatúrou pripomenutou v bodoch 24 a 25 tohto rozsudku prináleží vnútroštátnemu súdu, aby určil, či podmienka predčasnej splatnosti spôsobuje značnú nerovnováhu na úkor spotrebiteľa v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13, na základe rôznych kritérií, medzi ktoré patrí existencia primeraných a účinných prostriedkov umožňujúcich spotrebiteľovi vyhnúť sa

uplatneniu tejto podmienky alebo napraviť jej účinky. Skutočnosť, že prostriedky umožňujúce dosiahnuť takýto výsledok sú stanovené samotnou zmluvnou podmienkou predčasnej splatnosti, a nie pravidlom vnútroštátneho práva osobitne uplatniteľným na zmluvy, o ktoré ide vo veci samej, je irelevantná a v každom prípade nie je taká, aby spôsobila nekalosť tejto zmluvnej podmienky v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13.

28 Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že na účely posúdenia prípadnej nekalej povahy podmienky predčasnej splatnosti, obsiahnutej v zmluve o osobnom úvere, možno zohľadniť to, že táto podmienka umožňuje spotrebiteľovi vyhnúť sa predčasnej splatnosti úveru alebo napraviť jej účinky, bez toho, aby táto možnosť musela byť stanovená pravidlom vo vnútroštátnom práve, ktoré sa osobitne uplatňuje na zmluvy o osobnom úvere.

O druhej otázke

29 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 3 ods. 1 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že zmluvná možnosť ponúknutá spotrebiteľovi zaplatiť dlžné sumy úveru v lehote stanovenej na jeden mesiac odo dňa formálnej výzvy zaslanej bankovou inštitúciou predstavuje primeraný a účinný prostriedok umožňujúci spotrebiteľovi vyhnúť sa uplatneniu podmienky predčasnej splatnosti zmluvy o osobnom úvere alebo napraviť jej účinky.

30 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa právomoc Súdneho dvora v danej oblasti vzťahuje na výklad pojmu „nekalá podmienka“ uvedeného v článku 3 ods. 1 tejto smernice a v jej prílohe, ako aj na stanovenie kritérií, ktoré vnútroštátny súd môže alebo musí zohľadniť pri preskúmaní zmluvnej podmienky z hľadiska ustanovení tejto smernice, pričom vnútroštátnemu súdu vzhľadom na uvedené kritériá prináleží stanoviť konkrétnu kvalifikáciu príslušnej zmluvnej podmienky podľa osobitných okolností daného prípadu (rozsudok z 8. decembra 2022, Caisse régionale de Crédit mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest, C-600/21, EU:C:2022:970, bod 38, ako aj citovaná judikatúra).

31 Pokiaľ ide o spornú podmienku týkajúcu sa splatnosti celého úveru zo zmluvy o osobnom úvere v prípade nezaplatenia, vnútroštátnemu súdu prináleží, aby okrem iného preskúmal, či možnosť predajcu alebo dodávateľa požadovať splatenie celého úveru je podmienená tým, že spotrebiteľ nesplní povinnosť, ktorá je v rámci predmetného zmluvného vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nesplnenie povinnosti dostatočne závažné z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatniteľných v danej oblasti pri neexistencii osobitných zmluvných ustanovení a či vnútroštátne právo alebo zmluvná podmienka stanovujú primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby sa vyhol uplatneniu takej podmienky predčasnej platnosti alebo odvrátil jej účinky (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 66).

32 V bodoch 47 a 48 rozsudku z 25. januára 2024, Caixabank (Premlčanie vrátenia hypotekárnych poplatkov) (C-810/21 až C-813/21, EU:C:2024:81), Súdny dvor v súvislosti s premlčacou lehotou v podstate rozhodol, že na to, aby sa táto lehota považovala za zlučiteľnú so zásadou efektivity, musí byť z vecného hľadiska dostatočná na to, aby spotrebiteľovi umožnila pripraviť a podať účinný prostriedok nápravy na účely uplatnenia práv, ktoré mu vyplývajú zo smernice 93/13, a spotrebiteľ musel mať možnosť oboznámiť sa so svojimi právami predtým, ako takáto lehota začala plynúť alebo uplynula.

33 V prejednávanej veci z návrhov na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že povinnosť, ktorú si dotknutí spotrebitelia nesplnili, a to splácanie mesačných úverových splátok, má v rámci predmetného zmluvného vzťahu podstatnú povahu, ako aj dostatočne závažnú povahu vzhľadom na dĺžku trvania a výšku úveru. Otázky vnútroštátneho súdu sa obmedzujú na posúdenie primeranosti a účinnosti jednomesačnej lehoty stanovenej týmto spotrebiteľom s cieľom vyhnúť sa uplatneniu podmienky okamžitej splatnosti dlžných súm úveru alebo napraviť jej účinky.

34 Podľa vnútroštátneho súdu táto podmienka zodpovedá ustanoveniu vnútroštátneho práva uplatniteľného na úverové zmluvy zabezpečené záložným právom k nehnuteľnosti určenej na bývanie alebo ktorých predmetom je nadobudnutie takého majetku. Jeho cieľom je teda dosiahnuť rovnováhu medzi všetkými právami a povinnosťami zmluvných strán tohto typu zmlúv. Toto ustanovenie, konkrétne článok 24 ods. 1 zákona č. 5/2019, stanovuje, že k splateniu celého dlhu môže dôjsť len vtedy, ak veriteľ poskytol dlžníkovi lehotu najmenej jeden mesiac na nápravu zisteného nezaplatenia.

35 Na účely posúdenia, či prostriedok ponúkaný spotrebiteľovi na zabránenie predčasnej splatnosti úveru alebo na nápravu jeho účinkov je primeraný a účinný v rámci svojej celkovej analýzy existencie značnej nerovnováhy na úkor spotrebiteľa, ktorú môže spôsobiť podmienka predčasnej splatnosti úveru, môže vnútroštátny súd užitočne zohľadniť najmä skutočnosť, že lehota na nápravu je z vecného hľadiska dostatočná na to, aby spotrebiteľovi umožnila uskutočniť požadovanú platbu. V tejto súvislosti je osobitne relevantná existencia ustanovení vo vnútroštátnej právnej úprave, ktoré v rámci podobných zmluvných vzťahov stanovujú takúto lehotu v prospech dlžníka.

36 Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je možné, že vnútroštátny súd by mohol dospieť k záveru, že jednomesačná lehota stanovená spotrebiteľovi podmienkou predčasnej splatnosti na zaplatenie dlžného zostatku úveru, ktorá plynie od výzvy veriteľa, predstavuje primeraný a účinný prostriedok, ktorý mu umožňuje vyhnúť sa uplatneniu tejto podmienky alebo napraviť jej účinky.

37 V dôsledku toho treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že na účely posúdenia prípadnej nekalej povahy podmienky predčasnej splatnosti obsiahnutej v zmluve o úvere prináleží vnútroštátnemu súdu overiť primeranosť a účinnosť prostriedkov umožňujúcich spotrebiteľovi vyhnúť sa predčasnej splatnosti úveru alebo napraviť jej účinky, najmä s prihliadnutím na vecnú dostatočnosť lehoty, ktorá sa mu ponúka na vykonanie požadovaného zaplatenia súm, ktoré zostávajú dlžné z titulu úveru. V tejto súvislosti predstavuje existencia ustanovení vo vnútroštátnej právnej úprave, ktoré v rámci podobných zmluvných vzťahov stanovujú takúto lehotu v prospech dlžníka, obzvlášť relevantnú skutočnosť.

O trovách

38 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (ôsma komora) rozhodol takto:

1. **Článok 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách**

   sa má vykladať v tom zmysle, že:

   na účely posúdenia prípadnej nekalej povahy podmienky predčasnej splatnosti, obsiahnutej v zmluve o osobnom úvere, možno zohľadniť to, že táto podmienka umožňuje spotrebiteľovi vyhnúť sa predčasnej splatnosti úveru alebo napraviť jej účinky, bez toho, aby táto možnosť musela byť stanovená pravidlom vo vnútroštátnom práve, ktoré sa osobitne uplatňuje na zmluvy o osobnom úvere.

2. **Článok 3 ods. 1 smernice 93/13**

   sa má vykladať v tom zmysle, že:

   na účely posúdenia prípadnej nekalej povahy podmienky predčasnej splatnosti prináleží vnútroštátnemu súdu overiť primeranosť a účinnosť prostriedkov umožňujúcich spotrebiteľovi vyhnúť sa predčasnej splatnosti úveru alebo napraviť jej účinky, najmä s prihliadnutím na vecnú dostatočnosť lehoty, ktorá sa mu ponúka na vykonanie požadovaného zaplatenia súm, ktoré zostávajú dlžné z titulu úveru. V tejto súvislosti predstavuje existencia ustanovení vo vnútroštátnej právnej úprave, ktoré v rámci podobných zmluvných vzťahov stanovujú takúto lehotu v prospech dlžníka, obzvlášť relevantnú skutočnosť.

Podpisy